

נישט געקענט צוריק לייגן און עס איז שוין געבליבן אזוי...

רבינו: דער גאנצער פראבלעם איז אויב מ'בוקט זיך דערצו, אבער אויב ס'קומט נישט אויס, איז נישטא קיין פראבלעם דערמיט.

כ'הער אז אידן האבן דאס אפגעקויפט, און מ'האט שוין איינגעווארפן די גאנצע געביידע.

ונסתובבה השיחה על מה שברחוב בעדפארד עוי.

בין טעילאר לוויילסאן סט. במקום שבנו הפראדזשעקס

היה ג"כ בנין בזה לבית תיפלתם

ובנו ע"ז בתים שדרים שם אהב"י

רבינו: רבי מאטעלע הארנאסטייפלער זי"ע האט באקומען אמאל פון א קליין שמעטלע א' מגידות קאנסוס' אזוי האט דאס געהייסן אין אוקריינא, ער האט זיך זייער געפריידט דערצו, ער האט געהייסן מאכן א סעודה לכבוד דעם וואס ער האט באקומען דעם קאנסוס. מ'האט דאס אנגעקוקט מיט וואונדער, וואס איז די גרויסע שמחה? מ'האט גערעדט פון א קליין ישוב, וויפיל אידן האבן דען דארט געוואוינט? האט מען אים געפרעגט פארוואס ער מאכט אזא עסק דערפון? האט ער גענטפערט "עס איז נישטא קיין קלויסער דארט..."

האדמו"ר מספינקא: ווען דער ערשטער בעלזער רב האט געבויעט דאס בית המדרש האט ער געזאגט אז ביו ארץ ישראל איז נישטא קיין מקום טומאה.

היינט האט דאס דאך שוין נישט קיין ממשות, די גוים גלייבן דאך שוין נישט דערין...

רבינו: אויף אזויפיל איז עס יא, אז פאר אידן הייסט דאס נאך עבודה זרה.

אסאך אידן האבן זיך געלאזט הרגענען אז מ'זאל זיך נישט בוקן צום צלם. אסאך אידן... אסאך קדושים.

האדמו"ר מספינקא: מ'האט נישט מקפיד געווען אז מ'זאל נישט דורכגיין די גאס פון זייער טומאה?

רבינו: דער פעטער ז"ל פלעגט דורכגיין די גאס אויף בעדפארד עוי. ער פלעגט גיין צום דאווענען צופיס, ער פלעגט דארט געהעריג דורכגיין.

איך געדענק נישט אז מ'זאל נאך דעמאלטס נוצן דאס פלאץ, אבער דאס בנין איז געשטאנען.

האדמו"ר מספינקא: איך האב געהאט א קרוב וואס האט געוואוינט אין שיקאגא, ער האט ל"ע מיטגעמאכט, א קינד איז אים נישט געווען געזונט, ער האט געהאט א משרתת וואס האט געוואוינט ביי זיי אין שטוב, אונטן אין בעיסמענט.

ער האט געטראגן דאס קינד צום דאקטער איינמאל און נאכאמאל, דער דאקטער האט געזאגט אז ער זעהט נישט גארנישט, ער איז געקומען אהער קיין וויליאמסבורג זייער צובראכן. האט אים דער מאמע ז"ל געזאגט אז מ'זאל קוקן צו די גוי'טע טראגט נישט א שתי וערב, און צו זי שפילט זיך נישט מיטן קינד בשעת זי גיט אכטונג אויפן קינד. מ'האט דאן אנגעהויבן נאכצוקוקן האט מען געזעהן אז זי טראגט א שתי וערב און דאס קינד שפילט זיך דערמיט. האט ער געהייסן אז מ'זאל איר אוועקשיקן, און ס'איז געווען א רפואה...

אין די דירה וואו דער מאמע ז"ל האט געוואוינט אין איסט-סייד, איינע פון מיינע שוועסטערס זענען אהינגעגאנגען קוקן, א גוי וואוינט דארט היינט, זי האט אריינגעקלאפט און געזאגט אז זי וויל זעהן די דירה, ווייל זיי האבן דא אמאל געוואוינט. האט דער גוי געזאגט אז ער האט איין צימער וואס ער נוצט נישט אין די דירה, ווייל ס'איז א 'האלי רום', ער שפירט אז עס איז א הייליגע שטוב, ער האט דארט קיינעם נישט אריינגעלאזט און דעם צימער נוצט ער נישט.

די שוועסטער האט געזאגט אז דאס איז געווען דעם מאמעס ספרים שטוב.

האדמו"ר מספינקא: וואס איז געווען דער ענין אז אין צאנו האט מען געווארפן עפל סוכות?

רבינו: אין צאנו אין נישט געווען קיין קשיא...

מ'פלעגט אין צאנו אויך פארקויפן עולם הבא. אמאל האט מען געקענט פארקויפן עשירות, נישט אלעמאל איז געווען אייניג, ווענדט זיך וואס פארא 'סחורה' עס איז געווען צו פארקויפן... חסידים פלעגט קויפן, מ'האט שוין געוואוסט דערפון, די חסידים פון דער פרעמד פלעגן באשטעלן אז מ'זאל קויפן פאר זיי. און דער דברי חיים פלעגט אויסרופן די סכומים וואס די חסידים האבן געקויפט.

אמאל איז געווען זיין זון, ר' ישעיל'ע, ורה"ק ר' ישעי' ממשחויב זי"עו ער איז נאך געווען א קליין אינגל, און ער האט באקומען אפאר פרוטות, האט ער זיך געקויפט עולם הבא, ער האט זיך אנגערופן אז ער קויפט אויך. דער דברי חיים האט גרויס הנאה געהאט, און ער האט אויסגערופן "מייך ישעי' קויפט אויף עולם הבא פאר כך וכך"... דאס געלט איז געגאנגען פאר צדקה.

האדמו"ר מספינקא: ביי אונז פלעגן מען טיילן עפל מיט מאנדלען. ס'איז געווען א ענין צו טיילן שקדים...

ואמר רבינו: המקום יתחם וכו'

ערש"ק פרשת וירא תשס"ח לפ"ק
ניחום אבלים אצל כ"ק הגה"צ רבי שמואל שמעלקא רובין שליט"א
אדמו"ר מסוליצא פאראקאוועי
שישב בעמק הבכה על פטירת אחיו הגה"צ רבי מנחם מענדל זצ"ל אדמו"ר ממוזשאוי

השיחה נסתובבה על מקום מנוחתו של הנפטר זצ"ל בעיר טבריה שם קנה לו אחוזתו בחייו.

הרב"ג הגר"ב טייטלבוים שליט"א: דער בילגרייער רב זצ"ל ליגט אין טבר'י, מיזאגט אז דער בעלזער רב האט אויך געהאט במחשבה צו ליגן אין טבר'י.

האדמו"ר מסוליצא שליט"א: דער בעלזער רב האט געהייסן לייגן דעם בילגרייער רב אין טבר'י, ווייל עס איז געווען מקובל אז אין טבר'י זענען די קברי צדיקים.

א' הנוכחים: מ'האט געזאגט אז דער טשעבינער רב ז"ל האט געהייסן אז מיזאל דעם בעלזער רב לייגן אין ירושלים.

אין יענע צייטן האט מען דאס גענומען אסאך הארבער אז מיזאל נישט ארויספירן קיין נפטרים פון ירושלים.

רבינו שליט"א: הייסט דאס, אז צוליב דעם האט מען דעם בעלזער רב געלייגט אויפן הר המנוחות אין ירושלים...

האדמו"ר מסוליצא: יעצט איז געווען די שאלה, וואס דער זון (הרה"צ ר' חיים רובין שליט"א) האט געפרעגט, צו מיזעט מעגן ארויסטראגן פון ירושלים. ער האט געפרעגט דעם פעטער הגה"צ רבי ישע ראזענבערגער שליט"א חבר הביד"צ, ער האט געזאגט אז אויב האט ער זיך געקויפט א חלקה בחייו איז נישטא קיין שום שאלה אז מיזאל מעגן ארויסטראגן פון ירושלים. נאך צוויי מורי הוראה האבן אזוי גע'פסקעט.

הגר"ב: ער האט געפרעגט הג"ר אהרן מרדכי רוטנער שליט"א איבער דעם, ווייל ארום דעם ציון פון בילגרייער רב איז דא ליידיג א היבשער שטח, עס האט אויסגעקוקט אז דער בעלזער רב ז"ל האט געקויפט דעם גרויסן שטח פאר די בני המשפחה. רא"מ האט געזאגט אז ער האט געקויפט אזא שטח כדי עס זאל זיין ליידיג ד' אמות ארום.

למעשה, דוכט זיך אז ארום דעם בעלזער רב אין הר המנוחות איז אויך נישטא קיין ד' אמות.

האדמו"ר מסוליצא: ווען מיין ברודער (הנפטר זצ"ל) איז א התן געווארן (אצל כ"ק הגה"צ רבי חיים מאיר יהואל מריזנוב זצ"ל, התן מרן הקדושת יו"ט זי"ע) האט מיין טאטע וכ"ק הגה"צ רבי יעקב ישראל ישורון רובין זצ"ל מסאסרעגון געשריבן א בריוו א מזל טוב פארן מחותן, און ער האט געשריבן אז מען האט שוין געהאט גערעדט א שידוך פאר אים אז ער זאל ווערן אן איידעם ביים קדושת יו"ט, ער זאל נעמען זיין טאכטער די רעביצין שרה.

למעשה, איז דער שידוך נישט געווארן, ווייל דער זיידע ר' ברוך (הגה"צ ר' ברוך מגערלע זצ"ל, אב"ד בריודאוויץ) איז געווען אן

איידעם אין זידיטשוב, ביי ר' מענדעלע זידיטשוב'ער (הגה"ק רבי מנחם מענדל מוידטשויב זצ"ל בן הגה"ק רבינו יצחק אייזיק זצ"ל), ער איז געווען א פרעמישלאנער איידעם ואצל הגה"ק רבי חיים אברהם ממיקלויב זצ"ל, התן הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זי"ע, דארט איז געווען זייער שטארק די קפידה פון 'כלה וחמותה', ווייל די באבע האט געהייסן 'שרה שלאמצי', וועגן דעם האט דער בריודאוויצער עלטער זיידע נישט געוואלט דעם שידוך.

האט ער געשריבן אינעם בריוו אז ווי עס זעהט זיך אויס האבן די אבות אין הימל געוואלט דעם שידוך, וועגן דעם האבן זיי זיך משדך געווען אינעם קומענדיגן דור.

רבינו: די רעביצין שרה, די טאכטער פונעם קדושת יו"ט זי"ע איז געווען א צוויילונג. דער קדויו"ט האט געהאט די צוויי טעכטער שרה און אסתר. איך האב געהערט אז דער זיידע ז"ל דער עצי חיים האט נישט געוואוסט קיין חילוק צווישן די צוויי שוועסטערס.

כ'האב געהערט אז ווען דער זיידע ז"ל איז געפארן קיין אורשווע ווען דער פעטער ז"ל האט התונה געמאכט די עלטסטע טאכטער מיטן סעמיהאליער רב, איז די שוועסטער אריינגעקומען צו אים, האט ער געזאגט 'אה, שרה...' האט זי געזאגט 'איך בין אסתר נישט שרה', דער אייגענער ברודער האט איר נישט דערקענט...

באמת, דער טאטע, דער קדושת יו"ט, האט אויך נישט דערקענט קיין חילוק.

ווען די עלטערע שוועסטער האט התונה געהאט, האט דער קדושת יו"ט געהייסן די טאכטער ביום החופה אז זי זאל אריינרופן די שוועסטער די כלה ווייל ער האט איר געוואלט בענטשן. איז זי ארויסגעגאנגען און זי איז אליינס צוריק געקומען... ער האט נישט געוואוסט אז דאס איז נישט די כלה, און ער האט איר געבענטשט.

ווען ער האט איר געענדיגט בענטשן, האט זי זיך אנגערופן "יעצט וועל איך אריינרופן די כלה..."

דער זיידע איז שטיין געבליבן "וואס האסטו געטון?!", האט זי גענטפערט "כ'האב געוואלט אריינכאפן א ברכה".

האדמו"ר מסוליצא: מ'טרעפט דאך אזוי אין די תורה אויך... (לגבי יעקב ועשו)

רבינו: זי האט געוואוסט אז דער טאטע דערקענט נישט די צוויי טעכטער, האט זי זיך געטרויעט.

דער קדויו"ט האט נאך התונה געמאכט ביידע טעכטער.

וניחם רבינו: המקום ינחם וכו'.

הכּונו !!

אנ"ש ידידים וחסידיים בארה"ב
התכוננו ביקרא דאורייתא

למסיבה השנתית

לטובת כוללנו הק' צדקת רבי מאיר בעל הנס

שתתקיים אי"ה במעמד קהל רב

מוצאי ש"ק משפטיים

בוויכוחים בורג

שאו ידיכם קודש להחזקת
מבצר התורה ועמוד ההוראה

דברות קז"ש

מב"ק מרז רבינו הגה"ק שליט"א

סעודת רעוא דרעווין פרשת שמות שנת תשס"ח לפ"ק בקרית יואל יע"א

באור החיים. ובכן הקב"ה השומר משמרתה של תורה, כאשר רואה איך שבני ישראל תועים בדרך, תעיתי כשה אובד (תהלים קיט, קעו) כולנו תועים ונאבדים במוכד הגלות ואין אנו יודעים איזה שיבה ואיזה ביאה, לשוב ולהתקרב אל השי"ת, הקב"ה מסייע בידינו להשיב אותנו ולהדריכנו במעגלי צדק למען שמו.

אך העיר החיד"א בראש דוד (פ' מט"ז) דבאמת מצד הדין הקב"ה כביכול פטור מדין השבת, דקיי"ל (ח"מ סי' רס"ג ס"ג) דזקן ואינו לפי כבודו פטור ממצות השבת אבידה, והקב"ה מלך הוא ואינו לפי כבודו כביכול לקיים מצוה זו, אולם כתב הרמב"ם (הל' גילה ואבידה פ"א ה"י) ההולך בדרך הטוב והישר ועושה לפנים משורת הדין, מחזיר את האבידה בכל מקום ואף שאינו לפי כבודו, ולכן הקב"ה ברוב טובו וחסדו משיב את שבותינו להחזירנו בתשובה לפנים משורת הדין. וזה שאמר דוד (תהלים כה ח) טוב וישר ה', דהקב"ה עושה הטוב והישר לפנים משורת הדין, על כן יורה חטאים בדרך, שמקבלם בתשובה ומקיים מצות השבת אבידה אף שאינו לפי כבודו, עכ"ד (ועי' בהלכות בניטין מצוה קכ"ב אות ו).

ובזה פירש הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זללה"ה (פ' תצא) אמרינו בסליחות אל מלך יושב על כסא רחמים מתנהג בחסידות, דהיינו שהקב"ה מתנהג בחסידות ועושה לפנים משורת הדין להורות לנו דרך התשובה, עכ"ד. ולזה אומרים אחר כך מוחל עוונות עמו וכו', שמכח זה שהקב"ה מתנהג בחסידות ועושה לפנים משורת הדין מוחל עוונות עמו.

וכדבר הזה י"ל גם במצות פריקה וטעינה, דלהלכה (ח"מ סי' ע"ב ס"ג) זקן שאין דרכו לטעון ולפרוק הואיל ואינה לפי כבודו פטור, ובכן הקב"ה פטור מלעזור לאדם במלחמת היצר, אכן הרי גם בזה קיי"ל (שם) אם היה חסיד ועושה לפנים משורת הדין, אפילו היה נשיא וראה בהמת חבירו רובצת תחת משאה, פורק וטוען עמו. ומעתה י"ל דעל אף שהקב"ה אינו מחויב לעזרנו מן הדין, מכל מקום

ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו הבה נתחכמה לו פן ירבה, פירש"י נתחכם למושיעין של ישראל, ובמדרש (הובא בקדושת יום טוב) הבה נתחכמה לו, רצו לבטל מהם את השבת. וראוי להתבונן למה רצו לבטל דייקא את יום השבת.

ויתבאר על פי מה דאיתא במס' סוכה (דף נב) אמר רבי יצחק יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום, ובמס' קידושין (דף ה) הגירסא יצרו של אדם מתחדש עליו בכל יום, ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו. והכוונה כי היצר הרע מדי יום ביומו לובש פנים חדשות בערמימות ותחבולות שונות כדי להתגבר על האדם ולהכשילו, ואלמלא הקב"ה עוזרו לא יוכל לו, כי איך יוכל בשר ודם בכוחותיו הפרטיים ללחום נגד כוחות היצר שכוחו רב ועצום כמ"ש (קידושין פא) הוא נורא ואנא בשרא, אך כתיב (תהלים קג יד) כי הוא ידע יצרנו, שהשי"ת יודע נסיונות האדם, ולכן הוא עוזר ומסייע לכל הבא ליטהרו שיוכל להתגבר נגד כוחות היצה"ר, וכדכתיב (תהלים כ) ישלח עזרך מקודש, וא"ז זללה"ה בייטב פנים (הוד והדר אות כט) כתב שזהו בדין ובמשפט על פי התורה, דמלחמת היצר גמרא למשא הרובץ על כתפו של האדם, ועל פי חוקי התורה זה מצות פריקה לפרוק המשא מעל חבירו, ומצות טעינה להקים המשא עמו, והקב"ה שומר תורתו (ירושלמי ר"ה פ"א ה"ג), ואם האדם בא לטהר את עצמו מזההמת יצר הרע, הקב"ה עוזרו ופורק מעליו משא יצר הרע וחיילותיו, וכמו כן ממלא רצונו וטוען משא מצוות ומעשים טובים עליו, כי אי אפשר בלעדו ית"ש, כי הכל מידו, עכ"ד.

והנה כתב באור החיים הקדוש (פ' תצא) דגם מצוות תשובה יש בה משום השבת אבידה, כי העובר את פי ה' קרוי נדח, ועל דרך הכתוב (דברים ד, ט) ונדחת והשתחית להם, והוא תועה בדרך שאינו יודע איזה דרך הישרה שיבור לו, והחייב מכח מצות השבת אבידה להורות דרך תשובה, ולהחזירו בדרך הישר להתהלך לפני האלהים

הקב"ה שומר הברית והחסד ועושה לפניו משורת הדין, ועוזר הוא לאדם לפרוק משאו שיוכל להתגבר על יצרו. אולם מה שהשי"ת בא בעזר האדם לפרוק ולטעון עולו ולהחזיר אבידתו, הוא על דרך מאמרים (סוטה ח) במדה שאדם מודד בה מודדין לו, ודווקא אם האדם עצמו הולך בדרך הטוב והישר ועושה לפניו משורת הדין, גם השי"ת נוהג עמו כן לפניו משורת הדין לפרוק משאו ולהחזיר אבידתו, אבל אם יאמר האדם איני עושה יתר מן החיוב, גם הקב"ה מתנהג כמדתו, וכיון שהקב"ה פטור מדינא לפרוק ולטעון, אינו בא לעזרת האדם ללחום נגד היצר.

ועל פי זה אמרתי לפרש מה דאיתא במס' בבא מציעא (דף ל): אמר רבי יוחנן לא חרבה ירושלים אלא בשביל שהעמידו דיניהם על דין תורה ולא עבדו לפני משורת הדין, וקשה דהלא מבואר בגמרא (יובא ט' ע"ב) דבית ראשון נחרבה בעון עבודה זרה ובית שני בעון שנאת חנם, והיאך אמרו שנחרב בשביל שהעמידו דבריהם על דין תורה. אמנם לפי האמור יובן היטב, שהגם שעצם החורבן בא בסיבת העבירות החמורות שהיו בידם, כי היצ"ר התגבר בהם עד למאוד ולא היו יכולים לעמוד בנסיון, מכל מקום אלמלא היו מעמידין דבריהם על דין תורה והיו מתנהגים לפניו משורת הדין, אז היה גם הקב"ה מתנהג עמהם לפניו משורת הדין לסייע בידם שיוכלו להתגבר נגד כוחות היצר, ולא היו באים לידי עבירה ח"ו, אבל כיון שהעמידו דבריהם על דין תורה ולא עשו רק מה שהיו מחוייבים ולא יתר מן החיוב, גם הקב"ה התנהג עמהם רק על פי הדין דזקן ואינו לפי כבודו פטור מפריקה וטעינה, ולא היה מי שסייע בידם ללחום נגד כוחות היצר המתגבר בכל יום, ומי הוא זה אשר יכול בכוחות עצמיות ללחום עם היצ"ר, ועי"ז נכשלו בעבירות חמורות מאוד רח"ל, וזה גרם חורבן ביהמ"ק.

והנה כתב בייטב לב (פ' תצא) דבמצות פריקה וטעינה כתיב (שמות כג, ה) עזוב תעזוב עמו, (דברים כב, ד) הקם תקים עמו, ופירש"י עם בעליו, אבל אם הלך וישב לו מנגד ואמר לו אם רצונך לטעון או לפרוק, טעון או פרוק, פטור. ואם כן אם האדם טוען או פרוק אז כביכול מחויב לצאת עמו לטעון עול מלכותו עלינו ולפרוק מעליו עול היצ"ר, מה שאין כן אם האדם אינו טוען עליו עול מלכותו יתברך, אז כביכול הוא יושב לו מנגד, עכ"ד.

ובזה אמרתי לפרש הכתוב קדושים תהיו, ופרש"י הוו פרושים מן העריות, ובמדרש (ויק"ר פכ"ד ס"ג) קדושים

תהיו, הה"ד (תהלים כ ג) ישלח עזרך מקודש ומציון יסעך, וצריך ביאור שייכות פסוק זה לכאן. אך ביאור הענין על פי מה שכתב הרמב"ן בביאור מצות קדושים תהיו, שאחרי שפרט הכתוב איסורים שאסר אותם לגמרי, צוה בדבר כללי שנהיה פרושים גם בדבר המותר, בבחי' קדש עצמך במותר לך, שלא יהיה נבל ברשות התורה, עיי"ש. ודבריו הקדושים הם יסוד גדול בעבודת ה', כי לא די מה שאסרה תורה אלא צריך עוד לקיים מצות קדושים תהיו והיינו להתקדש גם בדברים המותרים ועניני גשמי ולגדור גדרים וסייגים, כי ע"י שיתנהג לפניו משורת הדין לקדש עצמו בדברים המותרים, השי"ת ימדוד לו כמדתו ויתנהג עמו לפניו משורת הדין, ולזה הסמיך המדרש ישלח עזרך מקודש, שאם יקיים מצות קדושים תהיו לקדש עצמו במותר ויתנהג בחסידות, יסייע הקב"ה בידו לפרוק משאו ולטעון עולו למען יוכל עמוד במלחמת היצר. והדברים הללו אחדים המה עם דברי רש"י"ל הוו פרושים מן העריות ומן העבירה, כי הזהירות מן העריות קשה מאוד לאדם כדאיתא בגמרא (תענית יא) גזל ועריות נפש מחמדתן, ואם האדם אינו מקיים מצות קדושים תהיו כפי הרמב"ן לקדש עצמו במותר, אי אפשר לו מכוחותיו העצמי לנצח את היצ"ר המתגבר עליו בכל יום. חיים אנחנו במדינה טמאה הפרוץ מאוד בעריות וכוחות היצר מושכים את האדם במוסרות, וצריכים לסייעתא דשמיא מרובה שיוכלו להתגבר נגד יצרא דעריות שגדול מאוד, ורק כאשר יקדש האדם עצמו במותר לו, ויוסיף גדרים וסייגים להתרחק מצ"ט שערי היתר, על ידי זה יזכה לסייעתא דשמיא להיות פרוש מן העריות ומן העבירה ולעזר אלוה ממעל במלחמת היצר.

ובכן כאשר נדדו בגלות במדינה זו שהיא בעוה"ר פרוצה בעריות למאד וכולה מלאה זוהמא כארץ מצרים וארץ כנען, "ס'איז דא א געוואלדיגע יצה"ר וואס שלעפט דעם מענטש ממש מיט קייטן וואו מ'גייט וואו מ'שטייט" והנסינות מרובים בפרט בבני אדם המסתובבים בשווקים וברחובות להמציא טרף חקם, בכל יום ויום יצרו של אדם מתגבר ומתחדש עליו, ובדרך הטבע אי אפשר לבשר ודם לעמוד בנסיון בכחותיו. אך עלינו להתחזק בהא דאיתא במדרש (שמו"ד פ"א ס"ח) וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא, אף על פי שמת יוסף וכל אחיו אלהיהם של אלו לא מת, והיינו שהשי"ת נמצא בכל מצב בעולם, כי הוא מלך אל חי

היא הפעולה הראויה שיכול האדם לעשות נגד היצה"ר, ויקיים הכתוב עזוב תעזוב עמו, ולא ישב מנגד, ועל ידי זה יסייע הקב"ה בידו שיוכל להתגבר נגד כוחו היצר, וימי השובבי"ם הם זמנים המיועדים ללימוד התורה, וכמו שפי' מרן דו"ז זללה"ה בדברי יואל בפרשתו (עמוד יט) במה שדרוש הז"ל (יומא יט) ודברת כם ולא בדברים בטלים, כי ב"סרמו על מ"ב ימי השובבי"ם, שצריכים להזדרש שיהא עיקר דיבורו בימים אלו בתורה ובתפלה וחשבון הנפש ולא לכטלם בריקניא בדברים בטלים, עכ"ה, ובאהוב ישראל (פ' ויחי) כתב, דעיקר התשובה הוא על ידי תורה ובפרט בלימוד תורה שבע"פ ולברר הלכה בליבון ובירוך יפה, וזה עיקר התיקון של פגם הברית, עכ"ה. וזה הוא דרך תשובה שצריך האדם לעשות בעצמו לעסוק בתורה ובתפלה, ועל ידי זה יקיים עזוב תעזוב עמו, ויבקש מהקב"ה על סיעתא דשמיא שיזכה לעזור אלוה ממועל להתגבר נגד כוחות היצר.

ונחזור לביאור המדרש שרצו לבטל את השבת, בהקדם לפרש מה דאיתא במס' שבת (דף קה) אמר רבי חייה בר אבא אמר רבי יוחנן, כל המשמר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו. והקשה בטורי זהב (או"ח ריש סימן רמ"ב) איכא למידק, אי לא עשה תשובה שבת מאי מהני, ואי עשה תשובה שבת למה לי, עיי"ש מה שתירץ. אמנם לפי האמור י"ל על פי מה דאיתא במכילתא (יתרו פ"ו ס"ד) זכור את יום השבת לקדשו, זכור מלפניו ושמור מלאחריו, מכאן אמרו מוסיפין מחול על הקודש, ופי' במרכבת המשנה דדריש ליה מדאמר קרא את יתירה, לרבות דמוסיפין מחול על הקודש, עיי"ש. והנה על ידי שמוסיף האדם מחול על הקודש יתר מן החיוב אזי מדה כנגד מדה הקב"ה עושה יתר מן החיוב לפרוק מעליו עול היצר, ומעתה י"ל דבדואי מיירי בעשה תשובה דבלאו הכי לא שייך מחילת עוונות, אך זה עצמו שיזכה האדם לתשובה ולנתק עצמו מחבלי היצר המושך את האדם בסבך עבירות קשה מאוד, כי האדם תועה ואינו יודע דרך תשובה, אולם אם הוא משמר שבת כהלכתו, להוסיף מחול על הקודש ועושה יתר מן החיוב להוסיף זמן זמן טובה מחול על הקודש, אז גם הקב"ה עושה לפנים משורת הדין ודרך תשובה הורית לסייע ביד האדם לפרוק עול היצר, ועל ידי זה מוחלין לו על כל עוונותיו.

והנה פרעה הרשע כל מגמתו היה להחטיא את בני ישראל ולהכשילם ר"ל, וכמו שפי' השל"ה הקדוש (מסכת

וקים, וכן נמצא בכל מקום בעולם, כי הוא ית"ש מלא כל הארץ כבודו, והקב"ה מוכן וזומן לסייע לכל אדם בכל מצב זמן שהוא בעולם כדי שיוכל לעמוד בנסיון. אך התנאי שיזכה לעזר אלוה ממועל צריך שיקדים תחלה רצון ומעש"ט. ולשפוך שיח נפשו לפני ה' שיקיים בו הכתוב ישלח עזרך מקודש ויוכל לעמוד בנסיונות היצר הרע. ולזה צריך שיקדש עצמו במותר לו. ויוסיף גדרים וסייגים להתרחק מצ"ט שערי היתר, ועל ידי זה יזכה לסייעתא דשמיא להיות פרוש מן העריות ומן העבירה ולעזר אלוה ממועל במלחמת היצר.

ובעמדינו בימי השובבי"ם המסוגלים לתשובה ולתיקון המעשים, כנודע מדברי האריה"ק ז"ל (שער החיובים ענף ג' פ"ד) שבימים האלו שקורין בהם פרשיות גלות וגאולת מצרים, שהקב"ה ריחם על עמו והוציאם מטומאת מצרים, הקריאה מעורר הזמן שגם אנחנו נזכה שירד השי"ת ויתגלה עלינו ויוציאנו מערות הארץ הלזה שאנו נמצאים בה בעוה"ר. ואכן בני ישראל מתעוררים בהרהורי תשובה בידעם גודל השיבות הזמן. מתחילים להרגיש קצת קדושת הזמן מה שיכולים לתקן ומה שצריכים לתקן. אמנם בעוה"ר בעבור ימי השובבי"ם רואים שלא פעלו כלום, והסיבה לזה הוא מוחמת כי היצה"ר מתגבר לאט לאט על האדם, וכמאמרם (שבת קה) היום אומר לו עשה כך ומחר אומר לו עשה כך, עד שהוא נעשה בעה"ב לגמרי, וכמו שפירשו בספרים (אילת אהבים שיר השירים ד טז) הכתוב (משלי ד ט) מכל משמר נצור לבך, כי משמר הוא שם לסוהר כענין (בראשית מ א) ויתן אותם במשמר, פי' מכל מיני מאסר, נצור לבך, מכל דבר עבירה קלה או המודה, כי אם ישאר בבחירתו ורושתו, ואז ממנו תוצאות חיים, כי מעצמו יעלה מעלה מעלה בית אל, עכ"ה. ולכן כיון שהאדם נמצא במאסר היצה"ר והוא מושרש בחטא, ובכוחותיו אינו יכול לצאת ממאסרו, לזה אינו יכול להתגבר ולתקן את נפשו כראוי.

ואשר על כן יש לעסוק בימים הללו בדברים המתישים כחו של היצה"ר, לעשות גדרים וסייגים להתקדש בדברים המותרים, ולעסוק במעשים טובים לבא בביהמ"ד לעסוק בתורה ובתפלה, ואז יהיה בנו כח להתגבר נגד כוחות היצר, וכמו שאמרו הז"ל (קידושין ל) בראתי יצר בראתי תורה תבלין כנגדו, כי עסק התורה

פסחים דרוש מצה שמורה) הכתוב (דברים כו ז) וירעו אותנו המצריים, שעשו אותנו רעים וחטאים לה', והנה חטא המר הזה נקרא ר"ע, ככתוב (בראשית לח ז) ויהי ער רע בעיני ה'. וזה שאמר וירעו אותנו המצריים שהכשילו את בני ישראל בחטא הנורא הזה, ומרן דו"ז זללה"ה בדברי יואל (פ' שמות עמוד ק) פי' כוונת דברי רש"י שהיה פרעה שוחט ילדי ישראל ורוחץ בדמם, כי חז"ל טמנו בזה ברמז במתק לשונם על מה שאמרו בגמרא (נה"ג) כל המוציא ש"ז לבטלה כאילו שופך דמים שנאמר (ישעיה נז ה) הנחמים באלים תחת כל עין רענן שוחטי הילדים בגחלים, אל תיקרי שוחטי אלא סוחטי. וזהו הכוונה שהיה פרעה שוחט ילדי ישראל, היינו שביקש תחבולות להחטיא את בני ישראל בחטא הנורא הזה עכ"ד.

ולפי זה י"ל כי פרעה הרשע ידע שבשר ודם בלי כוחות אלוה ממעל אי אפשר לו להתגבר נגד כוחות היצר ולעמוד בנסיון, ולזה אמר הבה נתחכמה לו, למושיע"ן של ישראל, שרצה להתחכם נגד הקב"ה המושיע תמיד את בני ישראל שיוכלו להתגבר נגד כוחות היצר, ולזה רצה לבטל מהם א"ת השב"ת, היינו תוספות שבת דילפינן מזכור את יום השבת, ורמז על מה שרצה לבטל כל הענין שלא יעשו בני ישראל יתר מן החיוב, ועל ידי זה לא יזכו לסייעתא דלעילא לפרוק מהם עול היצר.

ובדרך זה יש לפרש מה דאיתא במדרש רבה (פ"א ס"ז) וירא אלהים את בני ישראל וידע אלהים, ידע שהן עתידין לומר זה אלי ואנוהו עמד וגאלם, דהנה בני ישראל במצרים שמרו את השבת כמבואר במדרש, ובודאי ששמרו גם תוס' שבת להוסיף מחול על הקודש, ויתכן שזכות זה עמדה להם שסייע הקב"ה בידם שיוכלו להתגבר נגד כוחות היצר ולשמור את נפשם בקדושה כל ימי היותם בשעבוד מצרים, ורק אחת היתה ופרסמה הכתוב (שמ"ד פ"א ס"ח), ובזכות זה זכו לגאולה. וזה ביאור המדרש וירא אלהים את בני ישראל, ידע שעתידין לומר ז"ה אל"י, דדורשי רשומות אמרו ז"ה אל"י, ראשי תיבות זיכור א"ת יום השבת לקדשו, וזהו הכוונה שידע הקב"ה שעתידין בני ישראל לומר זה אלי, שידרשו ז"ה אל"י, זכור א"ת יום השבת לקדשו דמוסיפין מחול על הקודש, ועל כן עמד וגאלן. (ועיין ביטב פנים שם הגדול אות ב' דבזכות תוס' שבת זכו לגאולה).

והנה איתא בזוה"ק (ויחי דף ר"ט) תנן אמר רבי יהודה לית לך חובא בעלמא דלא איתליה תשובה בר מהאי, ולית לך חייבא דלא חמואן אפי שכינתא בר מהאי, דכתיב (תהלים

ה ה) לא יגורך רע כלל. והקשו המפרשים ממה שאמרו חז"ל (ירושלמי פאה פ"א ה"א) אין לך דבר העומד בפני התשובה, ובהדיא מבואר במקום אחר בזוה"ק (ויקהל דף ר"ד) דתשוב מהני אלא צריך תיובתא סגי, ובאמת כאשר נתבונן הלא בזמנינו אלה רחוקים אנו מאד אפילו מתשובה קלה וכל דהו, ובזוה"ק מחמיר מאד שצריך תיובתא סגי, הלא אימה ופחד יאחו אותנו איך נוכל לזכות לזה, אולם באמת כאשר יודעים שבכוחות עצמם ממילא אינם יכולים להגיע אפילו למדריגת תשובה כל דהו, אלא צריכים לסייעתא דשמיא שסייע הקב"ה בדינו, הרי אצל הקב"ה אין חילוק בין רב למעט, ומעתה אם אנו זוכים לתשובה רק בסייעתא דשמיא, נמצא שאין חילוק אם צריכים לזה תשובה קלה או תשובה חמורה, שהרי הקב"ה מסייע בדינו, וכאשר הקב"ה מסייע הרי יעזור לנו שנוכה גם לתיובתא סגי, ובזה נזכה לתקן כל החטאים עונות ופשעים.

והדברים הללו צריכים להיות נר לרגלנו בימי השובבי"ם, דאם כי מאמינים אנחנו בדברי נביאים אמת שהימים הללו מסוגלים לתשובה על כל החטאים ובפרט על חטא המר הזה, מכל מקום זהו רק בבחינת סיועא דלעילא לזכות לתשובה מדין פריקה וטעינה, אבל על פי חוקי התורה צריך להיות עזוב תעזוב עמו, שצריך האדם להתחיל קצת בתשובה, ולזה אמרו ז"ל (שהש"ר פ"ה ס"ג) אמר הקב"ה לישראל בני פתחו לי פתח אחד של תשובה כחודה של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם, כי רק אם האדם פותח פתחו ומתחיל בדרך תשובה הקב"ה מסייע בידו, דמון הדין הקב"ה פטור ממצות פריקה וטעינה, אבל אם האדם מתחיל או יש לו סייעתא דשמיא והקב"ה פותח שערי תשובה כפתחו של אולם שיוכו לתשובה בשלימות, ולזה עלינו מוטל לעשות איזה פעולה מצד עצמינו להתאמץ בכוחות הלשים לעשות מה שבידינו, ואז יסייע הקב"ה בדינו הרבה (ועיין בני יששכר כסלו מאמר יד אות ג).

והשי"ת יעזור שיהיה לנו הזכיה לעשות מעצמינו קצת ונוכה לסייעתא דשמיא, ונוכה לתקן חטאים ולבא לדרך התורה והישרה והשי"ת יורה לנו דרך התשובה לדעת איך לתקן, ונוכה לתשובה אמיתית ולכבס כתמי נפשינו ולתשובה בשלימות, ונוכה להתרוממות קרן התורה וישראל בהתגלות כבוד שמים עלינו במהרה בימינו אמן.

קרבן עדר ונשיאתו בברך משה רהסני סאטמאר

ע"ש כ"ק רבינו הקוה"ט מרן משה בן הגה"ק רבי חיים צבי זיעוועכי"א

קרית יואל - בני ברק

המטרה: להמציא הלוואות גדולות בתשלומים נוחים ביותר לאנ"ש שהגיע זמן כלולות בניהם בשעתו"מ

קרבן
"חסדי שלמה זלמן"
ע"ש ר' שלמה זלמן ז"ל
בן ר' מרדכי וזרעבנער ז"ל
נלביע' ח' כסלו תשמ"ב
★ ★ ★

קרבן
"חסדי ישראל יעקב"
ע"ש ר'
ישראל יעקב אייזנבערגער ז"ל
נלביע' פ"ו אייר תשנ"ו
ואביו ר' נתן נטע ב"ר מנחם
מענדל ז"ל ג' סיון תשנ"ה
ואמו מרת דינה ע"ה
ב"ר יעקב ישראל הלוי ז"ל
נלביע' כ"ט תמוז תשנ"ג
★ ★ ★

קרבן
"חסדי שמואל והנה"
ע"ש ר'
שמואל זאב לעוו ז"ל
ב"ר יעקב דוב ז"ל
נלביע' ג' תשרי תשנ"ח
והג' מרת חנה ע"ה
ב"ר חיים משה ז"ל
נלביע' י"ב חשוון תשנ"ו
★ ★ ★

קרבן
"אנשי" ח"ל"
ע"ש ר'
אביגדור פרידמאן ז"ל
ב"ר נחמן ז"ל
נלביע' ו' שבט תש"ג
והג' מרת חנה לאה ע"ה
ב"ר יעקב פרענקל מ"ח ז"ל
נלביע' ב' אלול תשמ"ג
★ ★ ★

קרבן
"צב"א מר"ם"
ע"ש ר'
צבי אלימלך געלבמאן ז"ל
ב"ר אברהם ז"ל
נלביע' ד' אלול תשנ"ט
והג' מרת בריינדל ע"ה
בת ר' מרדכי מנחם ז"ל
נלביע' כ"ה תמוז תשנ"ט
★ ★ ★

קרבן
"אפריון נמטי" אר' שמעון"
ע"ש ר' שמעון דאסקאל ז"ל
בן ר' שניאור זלמן ז"ל
נלביע' ו' מנחם אב תשנ"ח
★ ★ ★

קרבן
"זכרון חיים צבי"
ע"ש ר' חיים צבי שווארץ ז"ל
ב"ר חוקר איתמר טובי ז"ל
נלביע' י"ג כסלו תשנ"ה

קרבן
"נפש חיה"
ע"ש הרבנית הצדיקה
מרת חי' מויזליש ע"ה
בת מרן רבינו משה ז"ל
נלביע' ח"י שבט תשמ"ג
★ ★ ★

קרבן
"חסדי מנחם משה"
ע"ש ר'
מנחם משה גאנץ ז"ל
ב"ר דוב ז"ל
נלביע' י"ג מנחם אב תשנ"ב
★ ★ ★

קרבן
"תהלה לדוד"
ע"ש ר' משה דוד
מעלער ז"ל
ב"ר חוקאל משה ז"ל
נלביע' י"א תשרי תשמ"ח
★ ★ ★

קרבן
"אב"ן ישראל"
ע"ש ר' אברהם נתן
בערנאט ז"ל
ב"ר ישראל ז"ל
נלביע' פ"ו חשוון תשנ"ו
★ ★ ★

קרבן
"ציון לנפש חיה"
ע"ש ר' בן ציון בנעט
ז"ל ב"ר ישראל צבי ז"ל
נלביע' פ"ו שבט תשנ"ג
והג' מרת חיה ע"ה
ב"ר יהושע ז"ל
נלביע' י"א סיון תשנ"ה
★ ★ ★

קרבן
"חסדי בא"ר"
ע"ש ר' אלכסנדר
בנעט ז"ל ב"ר עזרא ז"ל
נלביע' כ"ג ניסן תשנ"ו
והג' מרת רייזל ע"ה
ב"ר אפרים ז"ל שמעון
נלביע' ה' טבת תשנ"א
★ ★ ★

קרבן
"ממכון שבתו
השגיה"

"ברכת מזל טוב"

הננו משגרים ברכת מז"ט חמה ולבבית לאנ"ש החשובים כל אחד בשמו יבורך

הרב ר' משה בלוי שליט"א

ולאביו הרה"ח ר' מרדכי בלוי שליט"א

לאירוסו בתו - נכדתו

הרב ר' אברהם אלי' וואזנער שליט"א

לנישואי בנו ביום שלישי באולמי קינג דייוויד

הרה"ח ר' עזריאל שווארץ שליט"א

הרה"ח ר' אברהם מרדכי שטיינבערג שליט"א

ולאביו הרה"ח ר' חיים יוסף שטיינבערג שליט"א

לנישואי צאצאיהם ביום רביעי באולמי ארמונות הן

הרב ר' נפתלי צבי בראדי שליט"א

לנישואי בנו ביום המישי בלאנדאן

הר"ר נתן טאבאק הי"ד

ולאביו הרה"ח ר' שניאור זלמן טאבאק שליט"א

ולמשפחת וויינפעלד החשובה שיחיו

ולזקינו הרה"ח ר' משה עסטרייכער שליט"א

ולחוזי הרה"ח ר' של' ניילינגער שליט"א

להכנס בנו - נכדם הב' מאיר הי"ד לעול התורה והמעוות